

CHRIST KING HR. SEC. SCHOOL, KOHIMA
CLASS - 5
SUBJECT: TENYIDIE 2ND TERM

Kephrü -5

1. Supuo Zeme mu Liangmai za thopie Zeliang Naga ücü yietse puo chüshü ga?

C.R.Pawsey-e Naga Hills nu Borchaha chü keba ki Zeme mu Liangmai za thopie Zeliang Naga chüshü.

2. Yimkhiung Awüm cae kedipuo ga? Kimhie di hau se par ga?

Yimkhium Awün cae “Thechü kewe puo morei siezedzürienie thelanu kengu lakelie”. Thiedzü siezedzürie kenie-e kekho tuota di kesekengu lakelie nunu hau se par.

3. ‘Angami’ icü zatho hau kikemhie di those parlie ga?

Capt. Jenkins-e puo dubashü ki suomia hara lhouya ga? Idi ketsokeshü ki puoe kezhau die kela di ‘Ngami’ ishü. Sitse Ketanser-ue kethu nu ‘Angami’ idi thuwata. Süla zatho hau se tuota.

4. Chakhesang za cau sedeketa dze mu uko die puyakezhako thushülie.

Chakhesang ro yietse se za kesapie tho se par. Sükosü Cha ro ‘Chokri’ Khe ro ‘Khezha’ mu Sang liro ‘Sangtam’ hako kesapie Chakhesang idi kieya. Uko Chokri, Khezha, Poüme, Sangtam, Sumi mu Rengma die puya.

Dojükecü:

A. Dieca hako silie:

1. Siezedzürrie – krü puo nuomia.
2. Sorkari – seyie kekhakecü këkuo kese.
3. Borchaha – Pangtong (D.C. - Deputy Commissioner).
4. Leiteitsabo – seibo puo za; puodzü dupie leitei nyhüyakezha sei yie puo.
5. Diela – die rüla.

C. Thechü kemethuoko nu thushülie:

1. Changmia lhou kevor seibo-u liro Chongryu.
2. Chakhesang yietse liro puokro kezha 3 vo kese ba.
3. Zeliang liro themia kro kenie bo ba, Zeme mu Liangmai.
4. 'Angami' ikecü zatho hau Miakrümia dieca Ngami morei Ngünbami nunu se par isi.
5. Yimchungermia za puocü tou-u liro Yimkhiungrüi.

D. Rhie kemezeshülie.

A

B

1. Yimchunger	Peren District.
2. Zeliang	'doutopfü ketha' morei 'u khieümhou pete mho rükrie ketha'.
3. Angami	die kekrekreikecü puyakezha kro puo.
4. Chang	Yimkhiung Awün.
5. Chakhesang	'Themia mha pete chülie kevimia'.

Kephrü 6

A Rüna Nagaland

Kephrüu nu kemerüu:

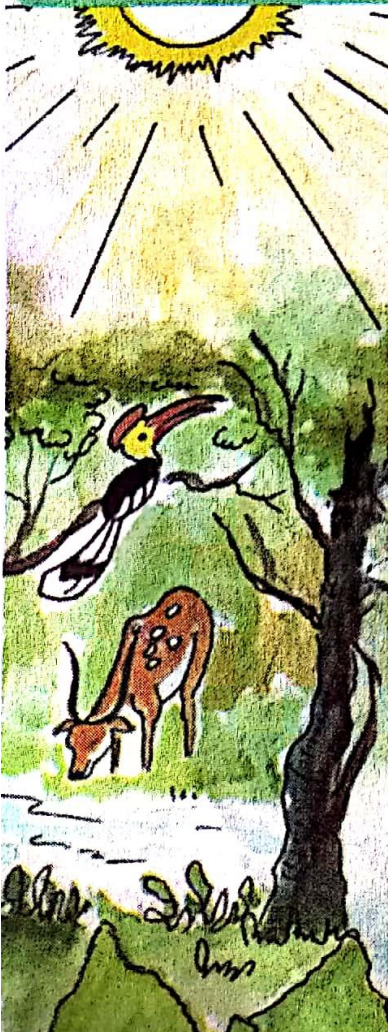
1. Geizo-u kephrü pfhephrako, rükhre, shühie mu kekhokeke si di phrü sikelie.
2. Geizo-u phrüşhü di puo dzeu pu mu thü sikelie.
3. Geizo-u nu ketsokeshüko kela sikelie.
4. Kepu mu kethukeru nu chatha khakeshüko si toukelie.
5. Dieca kesako silie di n thuo se diecha chü sikelie.
6. N rüna nu nhamenyiepuo mu nhachünhara ngulieyakezhako dze sikelie.

A Rüna Nagaland

Mharapuo nu nhamenyiepounuo,
Lhou'r hu di kedinuopfü chü;
Nhachünhara u terü chü di,
Puo pfhe puo ya meza ba caü,
Kijü süra suna mhó tuoi,
Kuokelie dze lha kekra nu thu;
Kijüthouko rükrie nyü kekie;
Niaki thuo rei u ze khrietho chü,
Ha' Nagaland, Ura Nagaland.

Süra kenei rüzie kezha chü,
Nouneu se dzünuo va pemie;
Süra ha we diethodieze lhou,
Kijüva nu kethepfu pelhou,
Teigei kelhou pelhoushü hu mu,
Terhümiavi zayie pfudi lhou;
Ha' Nagaland, Ura Nagaland.

Rükulü Kezo

Dojükecü:

A. Dieca hako silie.

1. Nhamenyiepu - nha kehoupuorei puo pou chükecü.
2. Nhachünhara - nha nu ketuo khunuo mu pera.
3. Lhou'r - lhou vor.
4. Ha' - hau.
5. Diethodieze - diethomiatho mu kediezekecü.
6. Kijüva - kijüu noubvü, kijü mha pelhoushü.
7. Terhümiavi - chüterhü nu u zha kevimia.
8. Pfudi - mhapuorei prei kemo.

Dojükecü:

A. Dieca hako silie.

1. Nnhienhienu – voketa pu hulie kelho tei.
2. Thinuo – Rüna puo nu chienuo kenie kesa di thepfü puo kechü.
3. Chienuo – pfutsanuo kerhekecü.
4. Sonuo – kepenuokecü rüna.
5. Merünuomia – u krü thenu rei thepfu rei siaketa nuonuoko.
6. Lalhimia – u lhe u lhou tsei moketamia.
7. Ketsakechiemia – tsaketa morei phichü seketamia.
8. Nhalie – kesolie.
9. Tsiamenyie – leiketuo tsiako.

C. Mechü kele hako ketho mo mo shi pushülie.

1. Nagamia puoe kepeka dzülie ro setheyieko rübei puo khruohiya.
(ketho/ketho mo)
2. Mha kemeyieko nu mechü dzeviu pie mialiu menguko ki le pezhakuoya.
(ketho/ketho mo)
3. Mechü bu lhacülhale se ba di kezapie mia pete tsüya (ketho/ketho mo)
4. Thezho se balieketuo la siezha chiekecü nu mechü pepikeshüu chüya. (ketho/ketho mo)
5. Mechükro-ue kere di merünuo, lalhimia, ketsakechiemia mu u tsü mecie kemomia mehoya. (ketho/ketho mo)

Kephrü -8

1. Nagamia thenyi kiu thenumia la nyiya ga? Kikemhie di thepfumiako u kekhrie mu therhu pie thenumiako pekieshüya ga?

Phom-mia Monyiü nyiu thenumia khrie mu rhu pekreiekcü nyi puo. Thenyi tei hau nu thepfumiakoe zu krie keviko mu kekhrekelheko chapie u üpfünuoko mu u nuonuo thenumiako ga ka di u kekhrie mu therhu pie thenumiako pekieshüya.

2. Mileingi nyiu nu mi kemeyie kimhie ga?

Mileingi nyiu nu thepfumia phouseko bu kerie kesa se kichüki nu mi chüshüya. Mi chükeshü hau thenyi tseita kemochie pemhewaya mo.

3. Ao-mia nyi kiu kemeyitho ga? Kedipuo la thenyi hau nyiya ga?

Ao-mia thenyi kemeyietho-u liro Moatsü. U lieyie kevi ngulieketuo la Kepenuopfü ki theja kecha lathenyi hau nyiya.

4. Theza 'Mongmong' puoca kedipuo ga? Kedipuo la thenyi hau nyiya ga?

Mongmong puoca 'Kechachie keze puo kechü'. Thenyi hau kipurhuo-u 'Lijaba' bu japie u lieyie geishü mu vikehielieketuo la theja cha di thenyi hau nyiya.

5. Theza 'Bishu' sü kedipuo pu ba ga? Thenyi hau teiki bazhanya kimhiecü puo khouya ga?

Bishu sü kezekevi chakecü. Thenyi hau teiki Muri (luoü) khouya.

Dojükecü:

A. Dieca hako silie.

1. **Thenyi** - u mhatho chü tseikelie morei chü sedekecü tei medzi di themuo cha cü di u neiyakezha tei.
2. **Kipurhuou** - hau Kepenuopfü icü sou nu kie vor.
3. **Thehethemie** - keze u nei di kecükekrie chü di hiekecü.
4. **Kezekevi** - kezesuo ketuomia u donu kezevi lakelie.
5. **Lieyie** - lie rekecü.

B. Seyieko mu thenyiko rhie kemezeshülie.

<u>Thenyi</u>	<u>Seyie</u>
Monyiü	Ao
Moatsü	Kachari
Bushu	Phom
Mileingi	Zeme
Mongmong	Sangtam